



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIII. De Insulis Diomedæis, & monasterio Tremitano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

te Bononiae, sed desiderio arctioris vitae, in dicto monasterio reformationem Frigidionariam amplectens fuit, qui per viginti annos fuit Praelector in nostra congregatione, & sex annis Rector generalis, & cum esset Prior monasterij Lateranensis, à ciuibus Bononiensibus Episcopus postulatus, dum Roma Bononiam reuertitur in itinere defunctus est Lucae, sepultusque in Ecclesia S. Frigidiani. D. Benedictus de Placentia, qui tribus annis fuit Rector generalis, & Romae obiit Prior Lateranensis anno 1451. D. Aurelius Placentinus, qui pluribus annis summum regimen totius congregationis obtinuit, & fuit etiam Prior Lateranensis, sub cuius regimine congregatio multorum monasteriorum accessione plurimum fuit dilatata, D. Orosius Mediolanensis, qui similiter fuit Rector generalis. D. Titus Ferraricus, qui fuit Adriæ Episcopus. D. Thadæus Venetus Episcopus Scodrae in Illirico, D. Hieronymus Rhigetius, qui fuit Episcopus Caprealearum. D. Gabriel Flamma Episcopus Clodiensis, omnium Concionatorum sui aevi praclarissimus, & eloquentissimus, qui multa veribus, & soluta oratione scripsit, cuius adhuc memoria in populis vivit. D. Laurus Venetus, qui in suo reditu à predicatione Panormitana ubi conciones Quadragesimales habuerat, ab Infidelibus captus, necis, squaloreque confectus, in Domino requieuit ante annos quadraginta.

In Ecclesia sanctæ Mariæ Charitatis cunduntur Reliquie Beati Aniani Episcopi Alexandrini, Marti Evangelistæ discipuli, eiusque in Episcopatu Alexandrino primum successoria, quæ anno 1288. Venetis translata, ac in Ecclesia S. Clementis primum posita, ad dictam Ecclesiam anno 1451. die quarto Nouembris sunt translata. Reperitur in eadem Ecclesia vna de Costis B. Bartholomæi Apostoli, cum alijs minoribus reliquijs.

Sunt quoque in illa tria Mausolæa triû Principum Venetorum magnificentissimè ornata, Marti Barbarici, Augustini Barbarici, & Nicolai de Ponce, & alia multa Patritiorum Venetorum.

CAPVT DECIMVM. TERTIVM.
De Insulis Diomedæis, & Monasterio Tremitano.

ANNO 1412. Greg. XII. iubente canonici Frigidionarij perantiquum, & nobile canoniû S. Mariæ Tremitanum in Insulis Diomedæis reformandum suscepert, cuius reformationis progessum priusquam explicemus, postulat ipsius loci dignitas, vt illius descriptione breui-

ter saltem attingamus: quod facilius, libentiusque præstabitur: quia de Insulis Diomedæis, quas modò Tremitanas dicimus, integrum opusculû sex libellis distinctum ante an. 100. edidit Benedictus Cocorella Vercellenfis, & nostræ congregationis canonicus stylo sincero, nec parum erudito, & ornato, cui quæ nunc subiijcimus, vt plurimum accepta referenda præmonemus. De Insulis Tremitanis, olim Diomedæis, variam apud Historicos, & Cosmographos opinionem inuenimus, nam Ptolomæus quinque fuisse commemorat. Plinius verò lib. 3. Naturalis Historiæ, & Strabus lib. 6. duas tantum. & hic quidè vnâ Diomedæâ à Diomedis Mausolo, alteram Teutriâ: ille verò vnâ tantum habitabile, alteram desertâ fuisse scribit. Cõsentiant omnes tum veteres, tum recentiores, Diomedæas à Diomedæ Aetoliæ Rege post eversum Ilium illic cum socijs aduecto, ibique sedibus positis, vita functo, ac tumulato, sic cognominatas. Hæ sût in mari Ionio Dauniâ subluete, quâ nunc Apuliam dicimus, non procul à monte Gargano, vel à Sipontinis, & à continenti miliario octauo supra decimum distantes, de quibus Virgilius, Ouidius, Dionysius & alij plura, necnõ D. Augustinus. de Ciuitate Dei lib. 18. & c. 18. de auiibus Diomedæis loquens, Insularû scopulos tenentibus, quas socios Diomedis ibidem merfos, & in volucres mutatos ipse Diomedes apud Virgilium sic queritur.

*Hanc etiam horribilis ussu portant a sequuntur,
Et socij amissj perierunt as hera pennu:
Flammibus vagantur aues, heu dira meorum
Supplicia, & scopulos la. rymosis vultus implent.*

Sunt autè huiusmodi aues, quòdoquidem in insularum mentionem incidimus, Anatis amplitudine paulò grãdiori, plumas habentes in tergo colore glaucas, vel subnigras, sub pectore autè albas, capite sunt grossiori, ac rotundo, oculis igneis, rostro subadunco, breuib; cruribus, & pedibus croceis, ac cartilaginatis instar asferis, alisq; oblongis. Et quanquã alibi èt, vt nonnulli afferunt, inueniãtur, maiore tñ numero, & copia apud Diomedæâ Insulâ habentur. Nidificant autè in foraminibus faxeis, vno tñ ouo singulæ contentæ. Diè medio in pelago piscando peragunt. Noctè reuertuntur in cryptas, & sub primum noctis crepusculum, scopulos æstate clamoribus implent. Earum garritus vcluti vox vagientis infan tuli: & nisi quispiã ipsarû cognitionè calleret, crederet pueros potius in cunis vagire, quã garrite alites in cauernis. Pulli istarum auium sunt in Autumnopinguës, & tunc incolæ ferreis eos aucupantur vncis, non ad vescendum tamè; quia earum carnes graui quodã odore stomachû faciunt, sed ad excipiendum adipem, qui collectus, & adseruatus languoribus plurimis medetur. Nam huius adipis liquor, vt à plerisq; compertû est, prodest omni neruorum contractioni ex causa frigida, & mixta orienti, nec non humorum algum



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

III.

tiū, rigentiumque discursū. Adiuuentum preterea non mediocre affert omni collisioni, & debilitati ex diuturna agrotatione consecuta, & dolorem podagra, chiragraeque mirifice sedat. Hæc aues Arctennæ modo ab incolis vocantur.

Fverunt, qui crederent, has insulas vnicoprius ambitu constituisse. Verum longo post tempore vi ventorum, & pelagi scintilla in tres, aut etiam plures diuisas, vt de Trinacria Virgilius 3. lib. Æneidos phibet, quod q. credere velit, haud difficulter pot. nam videntur nunc etiam montium amphractus, scopulique sub aquis latentes, quos vnum fuisse olim montem credendum sit, idcoque Diomedis nomine paulatim obsolescente, insulas Tremitanas ab aspectu trium montium nuncupatas, quorum vnus ab alio interfusomaris brachio 500. circiter passibus fecatur. Harū prima Deiparæ gloriosa, ac D. Nicolao dicata est. Secunda B. Iacobo Apostolo maiorj, & sancto Domino Episcopo, & martyri. Tertia Cappararia dicitur, quod capparæ gignat. Hæc postrema Septentrionem respicit, & 25. stadiorum ambitu perfringitur, nullis ædificijs ornata, virgulis tantum, & vepribus abundans. Secunda in Occidentem vergit, Zephyris subiecta, cuius ambitus est stadiorum quadraginta, quæ præter sacellum sanctis Iacobo Apostolo, & D. Antilliti, & martyri dicatum, humilibus nonnullis casis ad laborantium potius commodum, quam ad ornatum extructis, constat. Copiosius abundant in illa, & trefcunt altius virgulta plurima, videlicet Barba hircina, Rosmarinus, Stinchus, & arbuta, ac patulis ramis siluestris Pinus, & Mirthus, quorum omnium copia tam densa est, vt nemus, aut faceret lucus, ad habitantium necessitatem facile suppeditas esse videatur. huius soli ferax, & pingue. campos habet varijs arboribus consitos, tū maximè Oliuetis, ac Vinetis excultos, ex quibus oleum, vinum, ficus, cerasa, mala punica, & alia id genus suauissima colliguntur. At in prima, quæ cæteris magis celebris est, templum, & Regiam, & Diomedis tumulum extitisse, nemo dubitare debet: hic præter Historicorum autoritatem, extent adhuc ædificiorū parietina, & structurarūque ruina, & fundamēta ipsa vetustate antiquiora, quæ quotidie ab incolis excauata rem testentur quin & antrum faxeum, quod tumulū Diomedis vocant, nunc etiam præmonstratur, Deiparæ Virginis indicio ante longa secula detectū, in quo aureorum non mediocri thesaurus, & iuxta complura defunctorum corpora iacebant, inque vno sepulchro esimum caput reperiunt, corona deaurata, pretiosis lapillis intertexta redimitum, quod vel Regis Diomedis, vel eius filij antumant extitisse, coronaque ipsa in hodiernū diem supra lapadem ante maiorem templi aram pendet. Nūc vero in eadem Insula templū cum cœnobio canonicorum, & arce tutissima, & omni genere armorum, & comعات, eū valida ma-

nu defensorum visitur. in litore vero exiguum Nauale, cum nonnullis casis, vulgo Magazenis, ad excipienda nauigiorū onera constructis cernitur: ex quo nauali ad sacrum promontorium accliuo, flexuosoque tramite commodissime delapidato ad duo stadia ascenditur. in cuius vertice pualida, & machinis bene munita turris fundata est, quæ portui imminens, cum facile tutum reddat. Hæc prima est montis cuspodia, vbi confluentium arma deponuntur, cuius portam ingressi plantiæ late patentem intuentur, quā via cements, & arte adæquata, & ad amissim directā ad arcē, longitudinis duorum stadiorū medietate diuidit, reperta sunt autem ad flosioribus in eadem plantiæ mira ædificiorū fundamenta, & pauimēta, loca plurima, vasaque fœcilia vetustissima, quibus summos viros ibidē aliquando habitasse facile credi potest: cuius latera rupes, vtrinque altissimæ, & turres meridiem versus tres præmuniunt, ex quibus arceri, cœpiti que potum inuadentes, vel infestantes possunt. Arx ad Occidentem habet frontem, super ingens faxi firmata, & extructa, muro vngulato de super erecto, ac depressam fossam excito habens saxo, cuius latera dilatantur in medio. sed deorsum postmodū in angustias protenduntur. faxis præruptis, ac rupibus cingitur altissimis, quibus vtrinque obstantibus nulla ex parte adiri pot. In eæ cœnobium situm est, vltra quod nihil aliud structuræ cultioris habetur, præter templum humile D. Nicolao dicatum.

Demum in ipsius Arcis vmbilico, vbi Diomedæum Fanum ex vetustissimis fundamentorum indicijs fuisse creditum est, nunc celeberrimum templum Deiparæ Virginis Mariæ dicatum fulgescit, in quo vetus illius simulacrum miraculis innumeris claret, quod ab omnibus Adriaticum nauigantibus, in veneratione habetur. Ferunt illud temporibus Imperatoris Constantini per Almeradum quandam Prætorcentem Antistitem solemnī ritu consecratum, ex quodam instrumento vetustissimo, verum crediderim, nō sub Magno Constantino, sed sub alio eiusdem nominis Imperatore id contigisse, vt ex sequēte patebit.

Is de Insulis Diomedæis, siue Tremitanis præmissis, reliquum est, vt qui Diomedæo extineto locum post longa secula coluerint, & quamam viā ad nostros canonicos deuenierint, breuiter aperiamus. Principio igitur eū hic locus multo tempore a nullo penitus habitatore colebatur, essetque latronum, & pyrataram singulari profugium, vir quidam venerabilis, & sanctus, quietis, & solitudinis amator, quō se totum Deo dicaret, & diuinis liberius insistere posset contemplationibus, tanquam alter Elias a secularium rerum strepitu se subtrahens, hunc in locum secessit, vbi cœli salubritatē, solitudinisque dulcedine plurimum oblectatus, cepit sibi dominentiam

in n...
 nob...
 vch...
 no...
 &...
 deb...
 C...
 da...
 C...
 r...
 per...
 can...
 hor...
 tion...
 Cal...
 om...
 spe...
 mon...
 tion...
 tes...
 Ecce...
 aut...
 nat...
 ad...
 me...
 Co...
 de...
 ter...
 l...
 l...
 Cas...
 esp...
 m...
 Cas...
 cle...
 ty...
 can...
 cle...
 au...
 hac...
 con...
 secu...
 mod...
 cret...
 se...
 dem...
 tem...
 sac...
 Apo...
 ob...
 fur...
 th...
 ben...
 s. i...
 Ro...

in parte maiora Insula, quam D. Nicolao sacra
 diuina ad diuertendum erigere: nam structu-
 ra Diomedee, vel ob nimiam vetustatem, vel
 quia nullas per longa tempora insulam illam ha-
 bitauerat. Funditus corruerat, & ita erant: & qua-
 si sola, ut rimae vix alte defossae possent inueni-
 ri: ibi enim vir ille Deicola ingenti animi tran-
 quillitate frueretur, & caelestem in terris vitam
 ageret, die quadam deuotius orationi incum-
 bens, vixit in excessu mentis gloriosam Saluato-
 ris Matrem talia sibi monita proferentem: *Serge,*
inquit, & accepto sarculo fode in ta-
lo loco festinato, nam ibi pecuniam non modi-
cens defossam inuenies, quam accipiens, concita-
ras ad litora contemplum meo nomini fabricandū
facere necessaria. his dictis B. Virgo disparuit:
exurgens vir Dei, & ad seipsum rediens, cepit
diuinaeque cogitare huius visionis nouita-
tem, ut quae ancipiti cogitatione turbatus me-
ditabatur secum tacitus, essetne an minus tali o-
perculo praestanda fides. Itaque dum postridie
caelestia tota mente contempleretur, ecce iterum
Veni. Disparata oranti viro implacido vultu, ac
turbati oculis apparuit, eumque eum primae ius-
tuos non obtemperasset, diuini increpans, ad
locum praenotatum protinus fodiendum: vt
sederet, ac singula perliceret iterato praecepi-
to ille studiosius adimplere satagens, fossarium
itaque arripuit, & iuxta tumulum quendam cir-
cum fossas, reperit yasa nonnulla monetis au-
reus, atque argenteis oppleta, & in ipso tumulo
coronam deauratam, vt praenarrauimus. Illico
vir Dei huius fratus, in laudes B. Virginis prorup-
it, & thesaurum nummorum colligens statuit
quamprimum diuinis monitis obedire: parato-
rumque illud solus ingressus, breuissimo
temporis spatio ad quandam Vrberem peruenit,
comparatque omnibus ad fabricam necessarijs
cum manu oneraria protinus eum illis in insulam
est reuersus, conductisque artificibus templum
in honorem Dei, & B. Virginis extruxit. Cuius
templi fama cum apud vicinos continentis ac-
colas percrebuisse, & deuotius ad illud homines
accederent, cepit ipsa B. Virgo pluribus in eo
miraculis coruscare. Itaque vir pius cernens Ec-
clesiae deuotionem, crebrescentibus signorum
prodigijs, in dies apud populos augeri, de templi
cura religiosus aliquibus committenda cogitare
cepit, per quos & Dei cultus, & deuotio fidelium
augeretur: quare ad vrberem Romanam profes-
sus egi apud Pontificem, vt Religiosos tem-
plum praedictum, & insulam deputaret, quibus ipsius
templi, totiusque insulae administratione resi-
gnata, plenus honorum operum, & dierum pau-
lo post in pace obdormiuit. Religiosi autem
illi plurimis annis insigni sanctitate celebres a-
pod omnes habebantur, curaque templi, & di-
uino cultui accuratius insistentes, tam deuotio-

ne apud finitimas gentes, quam opibus mirum
 in modum excreuerunt, quippe quamplurimi
 nobiles, & Principes ipsorum, & loci Religione
 vehementer allecti, castra, villas, agros, Tremita-
 no templo in remissionem peccatorum suorum,
 & aniam suam saluam libero munere conce-
 debant.

Cuius autem instituti, vel ordinis essent illi
 religiosi, & quae bona, castra, villas, & oppi-
 da monasterium Tremitanum haberet, subie-
 ctum Leonis IX. privilegium anno 1054. eman-
 tum, sic monstrabit:

Leo Episcopus seruus seruorum Dei Ecclesia S. Ma-
riae semper Virginis in Insula, qua Tremiti dicitur, &
per eam Quisindolpho Abbati, suisq; successoribus
canonicis in perpetuum. Omnium San-
ctorum merita, cum sicut oportet, solenni veneratione
colamus, signum vtiq; ac iustum est, vt Regimam
Calorum, post Creatorem filium suum vnigenitum,
omni creatura deuota mente proponamus, & in locis
specialiter sibi d'catu bona, qua possimus, bilari exhibi-
tione faciamus. Venerabili frater, & Abbas eiusdem
monasterij Quisindolphus iustus petitionibus tuis annuen-
tes, per privilegium S. apost. sedis confirmamus eisdem
Ecclesia bona, qua in illo, ac legaliter videtur habere,
aut vnquam fidelium donatione habitura est, & nomi-
natum hoc in Comitatu Thebati Ecclesiam S. Mariae
ad Fresam, Castellum de Riuarum cum pertinentijs,
medietatem Castellum Planatij, cum suis pertinentijs. in
Comitatu Tremulose Eccl. S. Pauli, & Eccl. S. Iohannis
de Montenegro, Eccl. S. Syluestri, item S. Eleutherij,
tertiam partem de Castellum Amari cum suis pertinen-
tijs, Castellum Gualonisij cum suis pertinentijs, Castell-
lum de la Verana cum suis pertinentijs, Castellum de
Campo de Abbatissa, Eccles. sancti Quirici in prin-
cipatu Beneuentano, Eccl. S. Lucia, item Eccl. S. Iohan-
nis, Eccl. S. Mariae ad Cornutum, Ecclesiam S. Nicolai ad
Castellum de Terra, Ecclesiam S. Martini Apisille, Ec-
clesiam S. Viti, Civitatem de mare cum suis pertinen-
tijs, quantum ad se in se pertinet, Castellum de Vena de
causa cum suis pertinentijs, Ecclesiam S. Iohannis, Ec-
clesiam S. Angeli. in Civitate Vestina Ecclesiam S. Ioa-
annis, & S. Laurentij. Si quando Abbas ipsius loci de
hac luce migrauerit, bonus, & idoneus frater in dicta
congregatione digna electione ad idem monasterium
secundum regulam S. Benedicti subrogetur, & nullo
modo ab aliquo, nisi a Summo Pontifice canonice conse-
retur. sciens locum ipsum ita apostolica sede ef-
se specialem, ac proprium, vt nullus praeter eam in eo-
dem loco sibi vsurpet aliquod dominium. Quapropter
temeratoribus huius nostri privilegij damnationem pro
sacrilegio aeternam, & debitum talibus anathema ab
apostolica sede intendimus, & comminamur. Pps vero
obseruatoribus eius sempiternam a filio, & Domino ip-
sius perpetuae Virginis Mariae recompensationem meri-
ti eius, Sanctorumque Apostolorum patronis pro sua
benevolentia, & deuota obedientia peroptamus. Datum
5. idus Nouemb. per manus Federici Diaconi Sanctae
Romanae Ecclesiae Bibliothecarij, & Cancellarij Vice-

V.

do



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

domini Hermanni Ar. biseancellarij, & Colonienjis Archiepiscopi, Pontificatus Domini Leonis nostri Papa anno 5. Indictione 6. ann. 1054. Simile privilegium dedit Nicolaus II. Abbati Tremitano anno. 1061. vt aliud Anacleti pseudopapae omittimus an. 1087. emanatum, quorum exempla in nostro Archivo Romano vidi.

VI. **C**eterum, vt solet plerunq; in magnis diuitijs sanctitas periclitari, monachi progressu tempore à rigore disciplinae monachalis plurimum desierunt: quàm ob causam illis loco amotis, alij ex ordine Cisterciensium, insignis sanctitatis fama tunc celebri, ex monasterio Casae nouae propè ciuitatem Pannensem celeberrimo in locum priorem, auctoritate Apostolica, sunt subrogati per Eugenium Pontificem huius nominis Tertium, vt ex privilegio Innocentij Tertij, dato Perusij calendis Iunij Pontificatus sui anno nono, incipit: *Beatus &c. & ex alio Alexandri IV. dato anno millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, quod incipit: Religiosam vitam &c.* Abbatibus Casae nouae directus colligitur, quorum authentica sunt in Archivo Tremitano. Qui optimis moribus, regularibusque institutis breui pristinam decus sancto loco reddiderunt, miramq; sibi ipsis adiacentium populorum deuotionem conciliauerunt. Qui vt rita sanctitate optimè apud illos audiebant: ita non desuerunt, qui crederent, illos thesauris & magnis opibus abundare, nam plurimi deuotionis gratia in Insulam confluabant, Virginitque Beatissimae adoratò simulachro, oblatiq; templo muneribus ad propria remeabant. Hocque factò, fama percrebuit apud finitimas nationes, templum ipsum auro, gemisque ac huiusce generis ornamentis esse quàm maximè refectum, quam rem quidam ex Almasio Castro decem millibus passuum à Spalatro Dalmatiae oppido distante audientes, auaritia stimulis exagitati, decreuerunt in Insulam nauigare, & cuncta, quae possent, rapere, & exportare (erant enim latrones & pyratae, Adriaticum atrociter infestantes) instructaque Biremi, versus Insulam nauigantes, portum pacificè ingressi fuerunt. Itaque per fraudem coenobium occupare meditati vnum ex locijs vita sanctum simulant, & christianae sepulturae velle illum tradere coningit, què veluti mortuum captae instar pheretri componunt, & sub ipso gladios abscondunt, qua machinata fraude coenobitas adeunt, cum maxima precum instantia petentes, vt & funerales exequias apud ipsos celebrare concedant, & defunctum suum ad sepulturam recipiant. Religiosi verò rem sic habere facillè credentes humaniter, & piè votis annuunt supplicantium, & nihil fraudis inesse cogitantes, pheretrum leuantes, in Ecclesiam de more detulerunt, Virginitus à tergo machinatoribus, & super simulatum mortuum luctum simulantibus: quod cum in

medio Ecclesiae posuissent, & in modum coronae circumstantes, exequias celebrarent, nefarios praeones mutuo sese contuentes, aperta capsa, moxque arreptis gladijs, in sanctos viros intulentes, illos fere omnes cum monasterij familia immanissimè trucidauerunt. Inde ad praedam conuersi, omnia templi ornamenta, & reliquum loci supellestem diruperunt: caetera vero terro, & igni vastauerunt, & structuras, praeter partem Ecclesiae, vbi maior ara sita est, funditus euerterunt: siquè direptis omnibus, & fracto monasterio, praeda nobili referti, domum hilaris, & ludentes redierunt. quos tamen vino Deumox est secuta, quae non solum in eos, sed etiam in totam illius Castrì gentem per 100. creiter annos & fortassis amplius defecit adeo, vt ex eo die nunquam agri, nunquam vineae, nunquam oliueta, campiq; fertilitatis quidpiam attulerunt: sed aut vis grandinis eorum praedam demoleretur, aut aestus exsiccaret, aut pruina decoqueret: nullus in arboribus fructus ad maturitatem perueniret, sed immaturo omnes defluerent, nec ipsae femine replerentur, nec herbae proci sufficientes germinarent: & vel multes eorum abortum paterentur, vel nati pueri inanes, & dispersi essent, alijque gibbosi, alij monstruosi, aut e lingues, aut caeci nascerentur: Caetera hominum multitudo, quae tunc fuerat, aegrotationibus & morte acrioribus, quam solebant, dicebatur. Nam incola illius castrì supra 100. annum sub excommunicationis vinculo permanferunt, à quo cum absolui se plurimum exoptarent, communi consilio decreuerunt, ad Urbem sacerdotem suum parochialem desinare, vt publicam impensis absolutionis beneficium impetraret, qui cum domum rediens, post multos labores strullisset, & pecuniam, quam pro illa obtinenda expenderat, à comparochialibus sibi subditis repperet, illi ingratis, & tanto beneficio nunquam digni, in Pastorem insurgentes, pro accepto beneficio caelum turpiter interemerunt: siquè in male dictionis sententia obfudescerent, innumeris obnoxij calamitatibus, de malo in peius ruerunt, vt de illis quam verissimè dici potuerit cum Palmographo: *Dilexi male ditionem, & venit ei, & noluit bene ditionem. & elongabitur ab eo: & induit male ditionem sicut vestimentum: & intravit sicut aqua in interiora eius, & sicut oleum in ossibus eius: Quo verò tempore malum locum fuerit admissum, indicant Innocentij III. litterae ad Electum Siphontinum, anno sui Pontificatus 16. directae, incipientes: *Lacrymabilem* in quibus rei seriem narrat, & eidem mandat, vt nonnullos de Siphontina Dicecesi, quos à Pyratibus bona monasterio depraedat audierat, coemisse, accepto pretio, quod soluerant, monasterio restituerent, quod incitio est, sub illud tempus contigisse.*

Post

Post incitium autem istorum sacrilegorum praedatorum ad Insulam Abbas, nam diebus, quibus haec monasterio acciderat, Dei numen, videns monachorum famulorum stragem, & monasterij ruinas, conseruatus animo, & nonnullis superfluent reliquijs collegit, & quaedam Pontificem conuersus, egit, vt anathematizatos illos sacrilegos, & praedam, quam ex monasterio auportauerant, restitui iuberet. Cuius supplicacionibus cum annuisset Pontifex, nihil operum ablatarum restitueretur, supra centum annos (vt dictum est) excommunicationis vinculo confixi permanferunt. Verum cum diffidisset Abbas, & sibi monachi, & reputatio, non esse sibi integrum, in Insula commorari, locum deseruerunt, Deo, & B. Virginitatem obnoxie commendantes. Manifestum est, quod tempore deincepsque fama huiusmodi facinorosae apud vicinos populos inuulgatae, necno audebat ad Tremitanas insulas nauigare, nullum tunc existimans, inibi futurum, cuius rei gratia paulatim coepit locus ipse desolatus, & in solitudinem reddi, tantummodo Abbas cum suis redditibus, qui huiusmodi erant, cuidam Cardinali est committenda, cuiusque per annos plurimos perfectioris post quo cum locus tam sacer, & venerandus a nemine coleretur, viro cuidam solitudo percipendo in illo sese recipere, Deo in spiritu munito veni, vt ibi solitarijs diuinis meditationibus quietus vacaret. in quem Deo iussu deueniens, Insulam Diuisi Iacobi, & D. Antillini, ac martyri dicatam, inhabitandum elegit, quod aërem puriorem habere, & clementerem: vbi domuncula sibi extructa, post caelestes meditationes otio torpescere, & oliveta plantauit, & omnis generis arboribus fructibus constitam magna ex parte circumscriptam tamen B. Virgini Deiparae, in cuius hinc cultore manebat vsq; ad annu iuuentutis suae, quo tempore Ioannes Dominicus, & E. Cardinalis & Episcopus Ragulimus, ipsi libertatem in commendam tenebat, de diuinitate in sacro loco restituendo impensius cogitabat, & quia multi latronum incursum, eidem loco se committere non audebant, antea Frigionarijs, praecipiente Gregorio XIII. grauem, & duram satis prouinciam illi committenda, illi similiter exculationem, ob praedam causam, apud Pontificem praetendebat, quam non admittit. Quapropter Apostolicam auctoritatem relinquentes, Deo, & B. Virginitatem obnoxie erant gubernaturi, se ipsos committentes, illius regimine susceperunt, quod tantum in Insulam Ven. P. D. Leonis de Carracciolo erant, quem cum literis Apostolicis, &

VII P Oll discidium autem stiorum sacrilegorum reuerfus ad Insulam Abbas, nam diebus, quibus hęc monasterio acciderant, Dei nuntia aberat, videns monachorum famulorum stragem, & monasterij ruinam, conseruatus animo, modicasque superfluitas reliquias collegit, & apud Pontificem conuersus, egit, vt anathematizaret multos illos sacrilegos, & pradam, quam ex omnibus asportauerant, restitui iuberet. Cuius supplicationibus cum annuisset Pontifex, nihilominus ablatarum restitueretur, supra centum annos (vt dictum est) excommunicatio- nis vinculo constricti permanserunt. Verum cum diffident Abbas, & sui monachi, & reputarent, non esse sibi integrum, in Insula commorari, locum deseruerunt, Deo, & B. Virgini Deiparę illum obnixę commendantes. Manifestum tamen in monasterio Tremitano vsque ad tempora Alexandri IV. vt ex quodam privilegio eiusdem Alexandri proximę citato satis patenter colligitur, quo tempore deincepsque fama huius atrocissimi facinoris apud vicinos populos in- crebrescente, nemo audebat ad Tremitanas insulas nauigare, nullum tutę exsilium, inibi futurum, cuius rei gratia paulatim crepit locus ipse in conuersu cuitari, & in solitudinem reduci, tandemque titulus Abbatis cum suis redditibus, qui hanc exiguę erant, cuidam Cardinali est commensuratus, taliterque per annos plurimos persecutus, post quos cum locus tam sacer, & venerationis a nemine coleretur, viro cuidam solitudinis percipio in illo sese recipere, Deo inspirante, in mentem venit, vt ibi solitariis diuinis meditationibus quietius vacaret. in quem Dei fretus auxilio deueniens, in Insulam Diuisi Iacobo Apostolo, & D. Anselmi, ac martyri dicatam, inhabitandam elegit, quod aerem puriorem haberet, & clementiorem: vbi domuncula sibi extructa, ne post cęlestes meditationes otio torpesceret, vinea, & oliueta plantauit, & omnis generis arboribus fructiferis consistam magna ex parte ornauit templum tamen B. Virgini Deiparę: iocorum sine cultore manebat vsq; ad annũ huiusmodi salutis 1412. quo tempore Ioannes Dominicus S.R. Cardinalis & Episcopus Ragusinus, qui Abbatiam in commendam tenebat, de diuino cultu in sacro loco restituendo impensius meditari cepit, & quia multi latronum incurfiones veriti, eidem loco se committere non audebant, canonicis Frigidianis, precipiente Gregorio XII. grauen, & duram satis prouinciam illam demandauit, illis similiter excusationem, ob prædictam causam, apud Pontificem prætedic- tibus, quam non admisit. Quapropter Apostolicis mandatis reluctari nolentes, Deo, & B. Virgini, cuius domum erant gubernaturi, se ipsos commendantes, illius regimen susceperunt, quod tamquam difficillimum Ven. P. D. Leoni de Carrate, commiserunt; quem cum literis Apostolicis, &

quatuor socijs ad Insulam destinauerunt eodẽ an- 1412. quo anno prædictę literę sunt datę Caieta sub die Septemb. 7. quibus Pontifex extincto in Abbatia Tremitana ordine Cisterciensium, & erecto in illa ordine canonicorum regularium S. Augustini congregationis Frigidianarum, d. Abbatiam cum omnibus illius bonis, iuribus, & priuilegijs canonicis Frigidianis regendam tradidit, & in perpetuum vniuit. Qui Ven. Pater cum prædictis literis, & socijs ad Tremitanam Abbatiam dirutam, & exhaustam, quandoquidem prædictus Cardinalis illius fructus vita duran- te sibi referauerat, cum diuini auxilij confidentia alacres acceperant: nihil aliud interim habentes, nisi quod a fidelibus eo nauigantibus afferebatur, vnde pauperrimam vitam, & secundum sensum valde duram, & asperam per aliquod temporis spatium duxerunt, sepius animis hærentes, incerti quid eligerent, an maximam calamitatem diutius ferrent, an scopolos illos steriles desererent: cum præsertim ob procellas frequenter insurgentes, victui necessaria pro arbitrio conquirere multoties non liceret. Verum Dei, & illius S. Genitricis maiestatem offendere timentes, si loco excederent, & Summi Pontificis in eos per benigni iussa contemnere, & illius indignationem incurere metuentes, Deo se totos commiserunt, obnixę supplicantes, vt ex alto moneret, quid in tanto discrimine salubrius decernere deberent: cum ecce Cardinali commendatario corpore soluto, prouentus, & omnia iura, & bona monasterij, & templi Tremitani canonicis cesserunt. Quare diuinis officijs diebus, ac noctibus sollicitus, & deuotius insillere ceperunt: aucto etiam numero canonicorum, qui rem diuinam indefesse curarent, & inter cætera hospitalitati summo opere incumbentes, quã Deo gratissimam, & ipsi necessariam intelligerent, ad quorum manus tanta bona temporalia deuotione fidelium sacro templo in elemosinas elargita, deuenisset: sicque declinantes ad Monasterium magnis animi sadmittebat, & qui aliquando victum mendicatoriẽ ab alijs quarita- uerant, iam suis diuitijs indigentiu viscera refo- uebant, largęq; necessaria ministrabant, hospites, peregrinos, & aduentantes quoscuq; pro- cellis præsertim, & tẽpestate maris illuc adactos, officiosę colligentes, ac refouentes.

VIII Accendebantur etiam ad illud officij, ac pietatis genus exemplo, & casu quodam siue miraculo, quod præ oculis habuerant, quo tempore sub Leone Priore vitam pauperrimam, & asperam in ter illos scopolos adhuc agebant, quod Ioannes Philippus noster in Chronicis lib. 7. c. 12. sic refert: Cum a principio nostrę reformationis in monasterio Tremitano præficeret ille venerandus vir D. Leo de Carrate Mediolanensis, aduenit unquam tempore ad ipsam Insulam quidam nauis, & mercatores a tempestate maris, & vi ventorum conuulsi-

Pol

11. qui

ti, qui ab ipso Patre supplices petere, vt ex licet in portu residere, donec cessaret illa tempestas: quibus benignus pater libentissime annuit, & deficientibus sibi limonibus iussit, de quacumq; sua paupertate sibi ministrari, ne fame tabescerent. quadã autem die ex hospitibus à Patre petijt amore lesu, & Beata Virginis, parum olei sibi dari, quo audito, Pater iussit dispensatori, vt hospitij daret oleum, quod petebat, cui ille ait, non est in domo nostra oleum, nisi parum à lectyho pro Ecclesia, & Pater, vades, & de eo quod est in Ecclesia prebenam confido, quod Dominus, & beata Virgo sibi prouidebunt, statim ille hospitij oleum tribuit, sequenti die videtur à longe in mare vas magnum à fluctibus iactari, & ver su insulam se transferre, quod videntes canonici, ad litus descendunt, & vas in terram trahunt, & plenum oleo reperiunt, non est dubium, quod illud miser Dominus, qui dixit, centuplum accipietis, Pater autem monasterij Deo, & Beati Virgini gratias egit. Hæc ille.

IX Tenebat per illud tempus insulam alteram D. Iacobo Apostolo dicatam deuotus quidam Eremicola Petrus Polonus vocatus cum socio, qui casu die quodam in vndas delapsus est præfocatus, hic totius insulæ possessione, quo ad vixisset, Pontificis diplomate obtinuerat, qui vitã, & mores canonicorum multis diebus contèplatus, die quadam ad illos accedens, totam insulam, & seipsum eis obtulit, promittens nunquã ab illorum societate, nisi per mortem recessurum, & vt dicto fidem faceret, Bullas Pontificias protinus illorum manibus resignauit, Canonici vero illius deuotionis affectum non parũ admirati, cum in confratrem acceperunt, & secum ad vitã communem admiserunt: qui religiose cum eis viuens, non diu postea quiescit in Domino, & in senectute bona; post cuius obitum insula tota in ditionem canonicorum venit, quorum sanctitatis fama inter propinquitioris accolæ crebrescente, ac per illos ad exterã quoque nationes protendente, plurimi deuotione ad sacrũ locũ, ac desiderio cernendi, an vera essent, quæ de canonicis ad eos rumor aduexerat, ad Insulam emigrabant: vbi longe maiora videntes, quã quæ fama vulgauerat, alacres ad propria remeabant, & sancta opinione de illis concepta, vt peccata elemosynis redimerent, sacro templo Tremitano prædia, vineas, nemora, cãpos, & oliueta ad Ecclesiæ ornamentum, & canonicorum inhabitantium sustentationem, & commodum donabant, quorum donstiones Romani Pontifices, Imperatores, & Reges suis priuilegijs firmauerunt, quibus adminiculis, accedente solitudine canonicorũ in recuperandis antiquis monasterij bonis, & iuribus, cœnobium id augmenti consecutum est, vt alteri sine iniuria nullatenus inuideret.

X Ebus verò sic dispositis, ad reparandas templi ruinas, ipsũq; templum, & monasterium tum exornandum, tum etiam contra prædo-

num, & pyratum insultus muniendum, animum adiecerunt: omnia siquidem adeo diruta, & disiecta erant, vt nulla penè templi, vel cœnobij facies appareret, nullus enim post exullã domum à pyratibus, & templum qualiatum, & cursum audebat solus insulam inhabitare. vnde colabebantur muri, & templum magna ex parte delapsum, deserta domus, ruderibus, & vepribus oblitum claustrum, & omnes cœnobij officinæ deformata: quibus omnibus breui repurgatis, restitutisque ædificijs, meliorè faciem cuncta prætulere; nam in primis templum in augustiorè formã, quæ nunc est, insauratum in anteriorè partem, quam faciem vocant, pario lapide, ac figuris marmoreis insigniter fuit exornatũ, claustrum peristylis insauratum, pauimentum loco tecti subdialibus inductum. Insula præterea in qua templum cum cœnobio situm est, montibus præaltis, & firmis extractis, cũ turribus crassissimis vallata, & in modum arcis munitissimæ obfirmata, cum triplici porta: qua munitione extructa, & aucta scopulorum prominentium altitudine prope modũ inaccessibilem, & contra Turcas, Pyratas, & externa quæcunq; pericula tutissimam reddiderunt. Ferunt superius propugnaculum, cum claustro extructis Ven. P. D. Cyprianum Mediolanensem cœnobij Abbatem. Cæteras ades à Matthæo Vercellensicũ Abbas existeret, inchoatas, quas successores ad culmen structuræ, magnis sumptibus perduxerunt, qui Ven. P. D. Matthæus decennio post iterum loco præfectus, dormitorium ex integro cum cæteris fabricis absoluit, quod Benedictus Cocorella in præallegata historia lib. c. 4. sequentibus versibus sic notauit.

*Eximitas ades admirans, hæc lege lector
Chrimina, sicut potes, antea quid fuerim.
Viditram scopulum, contectus cepite, multo.
Structura nunc sum clarior egregij.
Me reuerendus enim Mattheus pastor, & Abbas
Excoluit in pulchras hæc, celebresq; domus:
Nam lapidem posuit saluti fidere prouit,
Vltimus operato sineq; clausit opus.
Hic Verceharum præcelis natus in Orbis,
Religione fuit clarus, & ingenio.*

Monasterium Tremitanum, vt prædictum est villis, castris, ac etiam ciuitatibus, magnisque redditibus olim fuerat ditatũ, quorum quedam nunc retinet: aliqua vel iniuria temporum, vel negligentia ministrorum, vel auaritia laicorum distracta, vel ab alienis occupata: quedam etiam à monasterio separata, & in Abbatibus distinctas erecta, cuiusmodi sunt Abbatia S. Mariæ Calenzæ apud Vestrinã, & Abbatia S. Mariæ de Frisã prope Lancianum in Samnitibus, vtraque tamen spectans ad nostram Congregationem. Spectant nunc etiam ad Tremitanam Abbatiam Prioratus S. Mariæ in Valle prope Vastum A-

monis

Vanum, & pyratum insultus muniendum, animum adiecerunt: omnia siquidem adeo diruta, & disiecta erant, vt nulla penè templi, vel cœnobij facies appareret, nullus enim post exullã domum à pyratibus, & templum qualiatum, & cursum audebat solus insulam inhabitare. vnde colabebantur muri, & templum magna ex parte delapsum, deserta domus, ruderibus, & vepribus oblitum claustrum, & omnes cœnobij officinæ deformata: quibus omnibus breui repurgatis, restitutisque ædificijs, meliorè faciem cuncta prætulere; nam in primis templum in augustiorè formã, quæ nunc est, insauratum in anteriorè partem, quam faciem vocant, pario lapide, ac figuris marmoreis insigniter fuit exornatũ, claustrum peristylis insauratum, pauimentum loco tecti subdialibus inductum. Insula præterea in qua templum cum cœnobio situm est, montibus præaltis, & firmis extractis, cũ turribus crassissimis vallata, & in modum arcis munitissimæ obfirmata, cum triplici porta: qua munitione extructa, & aucta scopulorum prominentium altitudine prope modũ inaccessibilem, & contra Turcas, Pyratas, & externa quæcunq; pericula tutissimam reddiderunt. Ferunt superius propugnaculum, cum claustro extructis Ven. P. D. Cyprianum Mediolanensem cœnobij Abbatem. Cæteras ades à Matthæo Vercellensicũ Abbas existeret, inchoatas, quas successores ad culmen structuræ, magnis sumptibus perduxerunt, qui Ven. P. D. Matthæus decennio post iterum loco præfectus, dormitorium ex integro cum cæteris fabricis absoluit, quod Benedictus Cocorella in præallegata historia lib. c. 4. sequentibus versibus sic notauit.

*Eximitas ades admirans, hæc lege lector
Chrimina, sicut potes, antea quid fuerim.
Viditram scopulum, contectus cepite, multo.
Structura nunc sum clarior egregij.
Me reuerendus enim Mattheus pastor, & Abbas
Excoluit in pulchras hæc, celebresq; domus:
Nam lapidem posuit saluti fidere prouit,
Vltimus operato sineq; clausit opus.
Hic Verceharum præcelis natus in Orbis,
Religione fuit clarus, & ingenio.*

Monasterium Tremitanum, vt prædictum est villis, castris, ac etiam ciuitatibus, magnisque redditibus olim fuerat ditatũ, quorum quedam nunc retinet: aliqua vel iniuria temporum, vel negligentia ministrorum, vel auaritia laicorum distracta, vel ab alienis occupata: quedam etiam à monasterio separata, & in Abbatibus distinctas erecta, cuiusmodi sunt Abbatia S. Mariæ Calenzæ apud Vestrinã, & Abbatia S. Mariæ de Frisã prope Lancianum in Samnitibus, vtraque tamen spectans ad nostram Congregationem. Spectant nunc etiam ad Tremitanam Abbatiam Prioratus S. Mariæ in Valle prope Vastum A-

Lib. III.



monia cum pertinentijs suis, propeque idem Vafsi oppidum pagis Aranea cum territorio camporum centum circiter fladiorum, in quo Tremitanus Abbas merum ac mixtum imperium exercet. Villæ item duæ adiacentes Tarfona & Paicra prædicto Prioratu subiectæ. In Diocesi Termulanensi Ecclesia S. Antonij cum pertinentijs suis. In territorio Gotionij agri multi, & sylva. In Diocesi Larinensi domus, vineæ, & oliueta. In Comitatu Vici Ecclesia S. Ioannis de Monte nigro, cum pertinentijs suis. Prope flumen Fortorium inter Ciuitatem ad mare, & oppidum, quod dicitur Serra Capreola, Ecclesia S. Agathæ, vetus olim Abbatia, cum iuribus & pertinentijs suis. In eodem litore, propeque eundem locum, in Campo marino vocato, Rus, quod Ramatellum dicitur, habens territorium centum, & viginti fladiorum, pluribus priuilegijs Regalibus munitum. Ibidem Ciuitas ipsa ad mare, licet nunc diruta, etiam vestigia vix superfluit, & alia bona in diuersis locis posita, quæ longum inanis effect singula recensere.

III. Abbas ipse Tremitanus in habitates Insulam, & quædam alia loca propinqua continentis commodos ad iurisdictionem spiritualem, & temporalem, & vtrunque gladium exercet. Vocaturque Princeps Ciuitatis ad mare, & Baro Araneæ, & inter Regni Barones suum locum habet.

Ceterum Abbates, & Canonici Tremitarum multos habent priuilegijs tum à Summis Pontificibus, tum ab Imperatoribus, & Regibus vtriusque Siciliæ sibi concessis, quorum nonnulla, quod in libro Indultorum nostræ Congregationis desiderentur, partim ab originalibus, partim ab exemplis authenticis accepta hic reddenda curant. Primum priuilegium, quod videre poterimus, est illud Leonis Noni, quod supra posuimus.

Secundum est Nicolai III. Datum per manus Bernardi Cardinalis Episcopi anno ab Incarnatione Domini 1061. Pontificatus sui tertio sic:

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei, Ecclesia V. Mariae semper Virginis in Insula, quæ dicitur Tremita, & pro eam A. Venerabilis Abbat, suusq; successoribus in hanc regem promouendū in perpetuum. Omnium laudum merito, cum sicut oportet solemni ueneratione colamus, dignam utique, ac iustam est, ut Regni Cælestis non possit creatorum suum filium vniuersum omnino oratore deat a mente præponamus, & in loco specialiter sibi dicatū dana, quæ possumus, bilari exhibitione faciamus. Unde Frater, & Abbas eiusdem mon. A. in suo petitionibus amittentes per priuilegium sanctæ Apostolicæ Sedis confirmamus eiusdem Ecclesiæ bona, quæ ipse & legaliter videtur habere, aut vnaquam legali ratione sibi illi habitura est, & nominatim hæc: in Comitatu Teatino Ecclesiam S. Mariae ad Fresam, Castellum de Nino armari cum Ecclesia S. Petri, & c. in pertinentijs suis, Castellum de Aquauis cum Ecclesia, &

per pertinentijs, etiam partem de Castello, quod vocatur Planati cum suis pertinentijs, tertiam partem de Castello Linari cum suis pertinentijs, Castellum, quod vocatur Sparpala cum Ecclesia, & pertinentijs suis, Medietatem Castellum de Turricula cum pertinentijs suis. In Comitatu Termulanensi Ecclesiam sancti Pauli cum ipso Porto, Ecclesiam S. Ioannis de Montenegro, Ecclesiam S. Syluestri, Ecclesiam S. Eleutherij, Castellum Gulonij cum suis pertinentijs, Castellum de Lanetrana cum suis pertinentijs, Castellum de Campo de Abbatissa cum suis pertinentijs, Ecclesiam S. Onorici cum suis pertinentijs. In Principatu Beneuentano Ecclesiam S. Lucia, Ecclesiam S. Martini, Ecclesiam S. Ioannis, & S. Maria ad Cornatū, Ecclesiam S. Nicolai, Castellum de Terra, Castellum de Petra filia, Ecclesiam S. Andrea, Ecclesiam S. Martini, Ecclesiam S. Viti cum omnibus suis pertinentijs. Ciuitatem de mari cum suis pertinentijs, Castellum de Vena de cause cum suis pertinentijs, Ecclesiam S. Petri cum suis pertinentijs. in Ciuitate Vestæ Ecclesiam S. Ioannis, S. Mariae, in loco Calena Ecclesiam S. Laurentij cum omnibus earum pertinentijs. Præterea si quando Abbas loci ipsius de hac luce hinc auerit, bonus, & idoneus frater in Congregatione digna electione ad idem monasterium secundum regulam S. Benedicti subrogetur, & nullo modo nisi à Summo Pontifice consecratur. Scitis locum ipsum Apostolica nostra Sede ita esse specialem, ac proprium, ut nullus archiepiscopus, Episcopus, Abbas, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Castellanus, vel alia quælibet persona, magna, paruaq; præter eam, sibi in eodem loco vsus per quodlibet dominium, nec aliquam molestiam eidem monasterio inferat. Et si qua necessitas exegerit quidquam de sacri ordinibus, de consecratione Ecclesiarum in eodem monasterio peragere, Abbas eiusdem loci habeat potestatem, quæcumque religiosorum inuenire poterit absque ulla uenialitate conducere, atque id Canonico ritu perficere. Ad hæc Apostolica censura statuitur, ut si quis huius nostri priuilegij temere violator extiterit, & monitus canonice emendare contempserit, perpetua avarbematū vinculo innodetur, & insuper centum librarum auri pena muldetur, sacro nostro Lateranensi palatio, & præfato monasterio pro medietate soluen. Pjs autem obseruatoribus eius sempiternam à filio, & Domino ipsius perpetua Virginis Mariae recompensationem meritū eius, Sanctorumq; Apostolorum patrocinij pro sua deuota, & deuota obedientia concedi peroptamus. Datum per manus Bernardi Cardinalis Episcopi, anno Incarnationis Domini 1061. Pontificatus vero Domini Nicolai II. anno tertio.

XIII. Tertium est Gregorij VII. directum Congregationi Monachorum, siue monasterij S. Mariz de Tremitis incipit: Quia famosa, statuit in eo Abbatem Cassinensem protectorem dictæ Congregationis, & monasterij, quam tamen protectionem alijs Abbatibus suis successoribus noluit competere, & inter alia inquit: Nolumus enim, ut locus vester alicui subdatur loco, nec ex libertate sibi concessa aliquam partiar diminutionem: sed in propria permanens liber-



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et in omnibus venerabilibus fratribus nostris Theatri-
calibus, Regularibus, & Lucernis. Episcopi per aposto-
lica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut
tres eorum per se, vel alium, vel alios praesens, ubi
erunt, & quatenus opus fuerit, ipsique desuper fuerint
requisiti, similiter publicantes, ac eisdem Abbati, Con-
gregati, & Canonici, & incolis super praemis-
sibus defensionis praesidio assistentes, faciant eadem
autoritate Abbatem, Congregationem, Canonicos, &
monasterium, insulam, & incolas praedictorum per-
petua futuris temporibus pacifica possessione, & usua,
vel quae exemptionis huiusmodi gaudere. Non per-
mittentes Abbatem, Congregationem, Canonicos, in-
nocentes, insulam, & incolas praedictos, & inibi
habitantibus super hoc per quoscunque suos praesens, seu
quosvis alia autoritate contra formam, & tenorem praem-
issorum indubie molestari. Contradictores per cen-
suram ecclesiasticam, appellatione postposita compe-
lentes. Non obstantibus constitutionibus, & ordina-
tionibus apostolicis, ac legibus, statutis, & privilegiis,
sive inchoatis, ac consuetudinibus dicti Regni, necnon
constitutionibus etiam iuribus, confirmacione aposto-
lica, vel alia quavis firmitate roboratis, & ceteris quibus-
cumque, seu si officialibus, & excois praedictis,
vel quibusvis alii communitatis, vel divinis ad praedi-
cta sedes voluimus existat, quod interdici, suspensi-
onis, vel excommunicacionis non possint per literas aposto-
licas, non facientes plenam, & expressam, ac de veris
adverbium de indulto huiusmodi mentionem. Nulli
ergo quominus huiusmodi licet hanc paginam nostrae ex-
cois, liberationis, voluntatis, constitutionis,
indultus, decreti, & mandati infringere, vel ei
in quavis re contraire. Si quis autem hoc attentare
presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & bea-
torum Petri, & Pauli apostolorum eius se noverit incur-
surum. Datum Roma apud sanctum Petrum anno incar-
nacionis Domini 1483. a die 14. Pontificatus nos-
tri anno tertio decimo.

Idem Sixtus IV. in alio privilegio Congregatio-
ni Lateranensi concessio, quod incipit: *Dum ad v-*
nosces. & habetur in libro Indultorum dictae
Congregationis pag. 345. de monasterio Tremi-
tano sic subdit. Et cum sicut accepimus, Congregatio
ipsa in insula Tremisana in mari adriatico, & in par-
tibus italis, prope Prouinciam Apuliae consistente, & lon-
ge a terra distante, in se habeat monasterium, ad quod
sopas monasterii maritimi, & nauigantes, ut inibi por-
tu recipat, declinant, & nulla in dicta insula existat Ec-
clesiastica praeter ipsius monasterii Ecclesiae dechnates hu-
iusmodi Ecclesiasticas carcat Sacramentis, Congregatio-
nis, & Canonici praedicti pariter concedimus, ipsi decli-
natis, & seruatoribus, quos ad seruitium monasterii reti-
nere, possint etiam in festo Resurreccionis, Eucharistia, &
omnia alia Sacramenta ministrare: necnon cum Pyratibus,
& ceteris excommunicatis humaniter conuersari, ac eis-
dem indulto loco vite necessaria exhibere: cum difficile
admodum foret Canonicis & personis eiusdem loci, Py-
ratibus huiusmodi euitare, propter eorum saporem, & dicto-
rum Canonice per illas partes transitu, cum facile

admodum inuice saepe casualiter conueniant, & nisi ipsi
Canonici cum dictis Pyratibus humaniter agerent, ab eis
multipliciter offendi possent. dummodo dicti Canonici
non participant cum dictis Pyratibus, aut alijs excommu-
nicatis in crimine, propter quod excommunicatio-
nis sententiam incurrerent.

XIV.

N Onu Innocentij VIII. in forma literaru
Venerabili Episcopo Insulano, & Colle-
ctoribus decimarum in regno Siciliae circa Pha-
rum, videlicet: Venerabili fratri Episcopo Insulano,
& dilectis filijs Collectoribus decimarum in Regno Si-
ciliae circa Pbarum, Venerabili frater, & dile-
cti filij salutem, & apostolicam benedictionem.
Iuxta prouinciam Apuliae est insula quadam, sita
in mari Adriatico, & in ea monasterium Beatae Ma-
riae de Tremis, quod & loci natura, & opere
munitionum est, & inuoluitur a Regularibus Ca-
nonicis Lateranensibus soli, & quoniam mona-
sterium illud velut Propugnaculum est aduersus Py-
ratos, & Turcas, quo saepe potiri tentarunt, ut Italia
nocere possent. factis recordacionis Sixtus IV. pre-
decessor noster illud ab omni solutione decima ex-
mit, & a Regis quoque vicigallibus immune serua-
ri intelleximus. Cum vero nuper accepimus, mona-
sterium ipsum, & illum Religiosos a vobis occasione
huiusmodi decima molestari, volumus, ac vobis
mandamus expresse, ut gratiam, & immunitatem
ab eodem predecessore dicti Canonici, & Re-
ligiosis saluam manenteat, neque illos quouis mo-
do dicta decima occasione molestari, aut permit-
tis molestari, sed in sua exemptione conseruati, &
manenteat. Contra arg non obstantibus quibuscum-
que. Datum Roma apud s. Petrum sub annulo pisci-
toris die 6. Aprilis 1489. Pontificatus nostri an-
no quinto.

Decimum Alexandri VI. datu Romae 1502.
Pontificatus sui anno 10. per quod Abbati Tremi-
tano facultatem eligendi concedit, ac depu-
tandi vnum ex Canonicis dicti monasterii, ali-
as idoneum, tabellionem, seu Notarium publi-
cum, ad effectum celebrandi cum quibuscum-
que personis negotia monasterii Tremitanum
concernentis, & pro potiori cautela, & firmitate
ipsam tabellionem, seu Notarium sic electum,
& deputatum idem Pontifex autoritate Apo-
stolica publicum Notarium creat, decernens,
ut illius scriptis, & instrumentis rite celebratis
in Iudicio, & extra plena fides, sicut alioru
Notariorum habeatur. Incipit: *Exponi nobis &c.*

Vndecim u Leonis X. quod hic sequitur, vide-
licet, a tergo: *Dilecti filijs, abbati, Canonici, &*
Conuentus monasterii B. Mariae Canonice Regularium
Ordinis S. Augustini Congregationis Latera-
nensis, insula Tremis, Regni Siciliae circa Pbarum,
intus, Dilecti filij salutem, & apostolicam benedi-
ctionem. Cum per scriptum, & cognitum sit Insulam
istam crebris Turcarum, & Pyratu incursionibus
insestari, atque adeo vos, & Congregationem istam
pro insula, & monasterii praedictorum nuuimine, &

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decimum tertium eiusdem Leonis X. datum anno 1517. Incipit: Cum à nobis petatur. Vocat locum nullius Diocesis. Sufficit personas, & locum sub immediata protectione Sedis Apostolicæ. Capitulat omnes libertates, & immunitates à Leone IX. Paschali II. Anacleto II. Nicolao II. Alexandro III. & Clemēte III. monasterio cōcessas, ac illi vnico monasterio S. Mariz de Calena cōcedat Ordinis, &c.

Decimum quartum Clementis VII. quod hic sequitur, videlicet:

Clemens Papa VII. dilecti filij Abbati, Canonici, & Conuentui monasterij S. Mariz Canoniarum Regularium Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, Insule Tremite, Regni Sicilia extra Pharam, facta, & Apostolicam benedictionem. Cum sal. rec. Statu IV. Nouembrii VIII. ac Leo X. Romani Pontificis prædecessores nostri pro cōserto habentes, Insulam istam, et eam quæ Africa ab hostibus Christiani nominis occupata opposita est, gregei Turcarum, & Pyratum inuadentibus insulari, atque adeo Abbatem, & Conuentum in eadem monasterio pro tempore existentes, ac Congregationem istam pro Insula, & monasterio prædictorum, & deservientes graues, quoties in p̄sas subire oportere, & propterea grem prædecessores nostri attendentes, locum istum inanis, & propugnaculum, ac infortunium, & tormenti delicti, necnon & vni validissimè munitionem, velis propugnaculum, & antemuram Italia, atque etiam Catholice fides existeret, & si quæ dicitur noster Deus auertat) Insula ipsa in ditissimam possessionem deveniret, maximum inde videretur Italia, quæ immo & Christiane Republice in commotum detrimentum, & periculum imminere, monasterij prædictum, pro, utique, Abbates, Canonicos, & Conuentum pro tempore existentes, necnon dicta Insula in illa vniuersa, vt scilicet Insula ipsam validius manere, vigiliantibus, & acutis custodiis, ac onera vobis, & illi propterea cui ubentia cōuolunt supportare valeretis, & valeretis, à quacumq; solitione decimarum, & exactionis cuiuscumque oneris, subditi, & auarissimi, impositionis, seu aut gabella realis, seu personalis, quacumq; auctori tate occasione, vel causa, etiã pro fide Catholica, tunc temporis, seu ab inde in posterum, perpetuo exonerat, & liberauerint, prout in duobus eorundem prædecessorum nostrorum tam sub plumbo, quam sub forma litterarum ipsius desuper editis literis plenius continetur. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt literas prædictas approbare, & innovare de huiusmodi apostolica dignaretur. Nos itaque huiusmodi supplicatibus inclinatis, literas prædictas autoritate apostolica tenore presentium approbamus, & innovamus, ac præsentis scripti patrociniis confirmamus, & adque intransmissibiliter obseruari debere decernimus, atque mandamus. In contrariū nõ obstantibus quibuscunq; que. Datū Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die VII. Martij MDXXIV. Pontificatus nostri anno primo.

Decimum quintum eiusdem Clementis VII. anno 1529. Pontificatus sui sexto Incipit. Dudum per quod eximit monasterium, & illius bona à

solutione decimarum, quæ tunc vniuersaliter exigebatur, ob grauissimas impensas, quæ continuo pro Insula custodia fieri consueverunt.

Decimum sextum Pauli III. directum Abbati, & Conuentui Tremitano Ordinis S. Augustini. datum anno 1535. Pontificatus sui primo. Incipit: Dudum signis m. Recedit in eo priuilegium Leonis X. circa defensores insula, & punitionem delinquentium, quod cum omnibus in eo contentis confirmat, & amplius extendit, concedens, vt Abbas, & Conuentus per seipfos, si opus fuerit, & per Canonicos, Conuersos, oblatos dictæ Congregationis liberè, & licitè persequi possint, & capere omnes Pyratas infideles, ad eorum litas applicantes, seu applicare tentantes. Verum circa fideles pyratas, & alios tam maritimos quam terrestres latrones, necnon circa delinquentes de familia ipsorum concedit, vt eos non tantum in dicta Insula, sed etiam in omnibus locis, & membris eiusdem insula: persequi valeant, capere, incarceratione, per laicos ad exerecendam iurisdictionem deputari solitos, & per eosdè torquere, & vique ad vitium supplicium punire, si iustitia id postulauerit, absque periculo incurtendi sententiam excommunicationis, aut alias censuras, & penas Ecclesiasticas, aut contrahendi aliquam irregularitatem, etiã interueniente quauis offensa, aut detrimento super infideles, & fideles delinquentes opera dictorum laicorum iurisdictionem exerceant, aut eorum ministrorum: dummodo ipsi nihil quærant sanguinis & etiam contra fideles, vltra quam per præfentes committitur, non se intromittant.

Decimo septimū Pauli III. directum Cardinali Protectori Herculi Gonzaga, datum 7. Iulij 1539. per quod monasterium Tremitanū eximit à solutione decimarum ob causas sæpius dictas.

Decimo octauum Gregorij XIII. datum an. 1581. quo altare Priuilegiatum pro animabus fidelium defunctorum est erectum. Et alia cōplura Romanorum Pontificum, & Episcoporum priuilegia, & literæ Apostolicæ in monasterij cartophila cõseruatur, quæ lōgū nimis esset recētere.

Adsunt etiã innumera priuilegia Imperatorū, Regum vtriusque Siciliæ, & Hispaniarū eidem monasterio, illiusq; mēbris subiecta, quæ si exhiberentur, volumē in imensum cresceret. propterea quædam potiora hic referam, quorū.

Primum est Conradi Imperatoris, datum 14. Calend. Iulij an. 1039. quo multa bona monasti. donata numerat & donationē denuo firmat, & insuper statuit, vt monasterij sit sub regimine ipsius Imperatoris maiestatis, & nulli nisi sibi respōdeat, præcipiēs, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, seu alia persona totius regni sui magna vel parua prædictū monasterium super prædictis bonis habitis, & in posterū habendis inquietare, molestare, aut disinuestire præsumat. Incipit: *Omnis sancta etc.*



UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Secundum Henrici III. datum anno 1054. Incipit: *Si praedecessorum nostrorum.* concordat per omnia cum privilegio Conradi.

Tertium Ferdinandi I. Regis Aragonum. datum die 8. mensis Decemb. 1475. Incipit: *Pist Ecclesiarum* per quod Abbati, & Canonicis Tremitanis concedit facultatem extrahendi, & extrahi faciendi per seipsos, & illorum ministros de quibusvis locis tã prouinciae Capitanatae, & Apuliae, quam Aprulij, & ipsarum pertinentiarum, necnon deferendi, & deferri faciendi, per mare, & per terram ad praedictam Insulam, seu ad alia loca Monasterij in terra firma quaecunque terragia, prouentus, & introitus Monasterij, ad quamcunque quantitatem ascendenda, prouenientia ex bonis ipsius Ecclesiae praesentibus, & futuris, pro vsu, sustentatione & fulcimento ipsius Ecclesiae, Conuictus, & atrium ibidem pro tempore commorantium, absque aliquo onere cuiuscunque nominis tam Curiae Regiae pertinenti, & debito, quam quibusvis Baronibus, Vniuersitatibus, & hominibus. Statuens, & omnino deliberans, vt ista franchisia, & exemptio sit inuiolabilis, & perpetua, & extenta super onera imposita, & de cetero imponenda. Insuper frangat quascunque personas in praesenti, & in futuro se offerentes Ecclesiae praedictae, & monasterio, & quibusvis Ecclesijs, & membris antedicti monasterij, simul cum rebus oblati, à quocunque graamine debito, & debendo, seu regiae camerae, seu alijs, extendens dictam libertatem etiam super loca, ad quae bona, & personae fuerint translatae.

Quartum Ferdinandi II. Regis Neapolis concessum anno 1490. die primo Februarij. Incipit: *Lites adiectione.* per quod primo confirmat antedictum privilegium Ferdinandi Primi, & alia privilegia Regum, & etiam Pontificum antecessorum. Secundo adijcit, vt quando fructus agrorum, & locorum monasterij ad illius sustentationem, & victum in eo degentium & illi seruientium non sufficerent, possint emere, & supplere in Regno, & ex Regno ad monasterium conducere, pro eorum vsu, cum franchisia gabellarum, vectigalium, trattarum, & dationum, vt supra. Et quod omnia praedicta exequantur in locis massariarum monasterij, videlicet in terris Lanciani, Vacti, Calenae, Sanctae Agathae, Fortorij, Montis nigri, Turini, Manfredoniae, Aragnae, Imbuti, Termularum, Galionisij, & alijs locis dictarum massariarum. tertio quod anno quolibet confequantur ex Salinis Manfredoniae, & Baroli centum viginti tumulos salis antea semper habitos, enumerans varia Regum eius praedecessorum privilegia, in quibus supradicta continentur, & conceduntur, videlicet Alphonsi Primi datum 14. Augusti 1454. Ferdinandi Primi, datum 1. Septemb. 1464. item aliud eiusdem datum 8. Dec. 1457. item aliud eiusdem datum 23. Nou. 1467.

Quintum Cardinalis Surrentini Proregi Neapolis, datum 24. Maij 1510. Incipit: *Lites, quae* per quod nomine Catholice Maiestatis praedicta omnia in perpetuum confirmat, & specialiter facultatem extrahendi fructus, redditus, &c. & accipiendi sal ex falinis Manfredoniae, & Baroli.

Imago Virginis Desparae in templo Tremitano miraculis innumeris coruscant. quibus ab omnibus continentis incolis, & mare Adriaticum nauigantibus in summa veneratione habetur.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

De Monasterijs S. Victoris, & S. Iohannis in Monte per Canonicos Frigidianarios reformatis.

Anno MCDX. die 3. Maij Alexander V. defunctus est, & in eius locum die 19. eiusdem mensis electus est Balthazar Costa, ex Diacono Cardinali S. Eustachij, Ioannes XXIII vocatus. Anno autem 1412. Gregorius XII. qui nihilominus Pontificatum tenebat, vt prope ante illum legitime creatus, monasterium Tremitanum Canonicis Frigidianarijs reformandum & perpetuo tenendum commisit. Anno autem 1414 Ioannes XXIII. & Sigismundus Imperator de congregando Generali Concilio tractatum habuerunt, decretusque pro eo locus idoneus, ciuitas Constantia prouinciae Moguntinae in Germania. Anno autem 1415. ipse Ioannes XXIII. siue pro bono pacis, & ad schisma tollendum, siue timore percussus, quod contra illi processus de illius vita, & moribus per Concilium fuisse fabricatus ei; per ruitos fugerunt enim à Concilio clam mutato habitu oblati, vt ad articulos sibi obiectos responderet, Pontificatus seipsu abdicauit. Idem presitit eodem an. Gregorius XII. verus, & legitimus Pontifex vnitatis, & pacis Ecclesiae verus amator, pro suis nuntios Ioannem Dominicum Cardinalem, & Episcopum Ragusinum, & Carolum Malatestam Arimini Principem, probato prius à se Concilio, & pro legitimo confirmato, cuius vicissim omnia gesta in Pontificatu pro authenticis, & legitimis, fuerunt per Concilium probata, Cardinalesque per illum creati pro veris agentibus, & habitibus. Quae omnia patent ex historia Concilij sess. 2. vsque ad 14. Vocatus deinde Petrus de Luna Benedictus XIII. in sua obedientia nuncupatus, qui se in partibus Galliarum pro vero Pontifice

...com nec per seipsu, nec per nuntios ad Concilium accessisset, communi in Concilio existentium vobis...
Anno eodem MCDXV. Canonici Frigidianarij monasterium S. Victoris prope Tremitanum Cereobio S. Iohannis in monte vniuersitatis multos annis Canonice destitutum, & Canonicis S. Iohannis concedentibus priuilegium potestate, potius ad diuertendum, quam ad habendum acceperunt. et occasione illorum canonicorum S. Iohannis, ac totius vniuersitatis notitiam citius deueniunt.
Anno vero MCDXVII. die 11. Nouemb. in vniuersitate Christiani populi gaudio, & letitia, & honoris est summus, & verus Ecclesiae Romanae Pallo, & Pontifex Otto Diaconus S. Georgij in Velabro ex clarissima familia de Columna, vir summae pietatis, prouidentiae, humanitatis, & integritatis, Imperatoris Maximilianus, Episcopus, & toti Concilio gratissimus, qui Martinus V. est appellatus, per ipsum diuolente pacis, & vnitatis perfecta Ecclesia Catholica fuit restituta. Sub hoc Pontificatu Collegij canonicorum per Frigidianarios reformati, ipseque Ordo canonicus Frigidianariorum restitutus, inter quae primo locum occupauit monasteria S. Iohannis in monte S. Victoris inuicem vnitae, quae hoc nomen ipsam Frigidianarj antiquis locorum canonicorum praesentibus, & inuitantibus obtinuerunt. quae quae origine, & antiquitate quoniam in vniuersitate suspensa cap. 23. dictum fuit, nunc de vniuersitate reformatione verba facimus. Vixit enim dictus Cereobiojs per aliquot secula clericus, & canonicus cum magna laude, & sanctitatis opinione usque ad annum circiter 400 circa quod tempore paulo ante tum propter diuinae voluntatis, & sanctitatis, quae faciem Sponsae Christi ostendebat, tum ob alias causas, à pristino ordine canonicorum non nihil fuerant separatae. praefecturam obtinuerat Prior quidam canonicus Radulphus, vir doctus, & multae pietatis, verum qui preter redditus, & lucra sua alijs nihil curare videbatur, quam ob causam sibi vniuersitatis regimine multae domus monasterium creuit, & numerus canonicorum multum fore diminutus, quippe in monasterio vniuersitatis officia recitanda, & facta faciendae. Ceterum illo vita functo, eodem tempore canonicus fuit electus in Priore Ven. Pater D. Bartholomaeus Pafulinus canonicus vniuersitatis, vir religiosus, & disciplinae canonicae studiosus zelator, ac inflaurator. qui deinde in illa restituta cum suis tractatum habere cepit, nec incassum, quandoquidem fama